

Załącznik do uchwały Nr XXXIII/349/2017
Rady Miejskiej w Stargardzie
z dnia 29 sierpnia 2017 r.

PROGRAM „SZKOŁA, RODZINA, ŚRODOWISKO”

Wstęp

Podstawą do opracowania Programu „Szkoła, Rodzina, Środowisko” był kielecki program o tym samym tytule. Kielce, tworząc swój program, wzorowały się na duńskim projekcie SSP (Szkoła – Socjal – Policja). Celem duńskiego programu było zaoferowanie edukacji (poszerzenia wiedzy i umiejętności) niewykwalifikowanym młodym ludziom w celu zwiększenia ich szans na zatrudnienie, przygotowanie do dorosłego życia i nadanie sensu ich codziennemu życiu. Kielecki program został rozszerzony o dodatkowy element, jakim jest rodzina. Znaczenie rodziny, wpływ rodziców na wychowanie dzieci i ich funkcjonowanie w społeczeństwie to bardzo ważny element programu mającego na celu oddziaływanie na młodych ludzi, przekazywanie właściwych norm i wartości społecznych, a tym samym zmniejszenie negatywnych zachowań. W zaadaptowanym do warunków stargardzkich Programie „Szkoła, Rodzina, Środowisko”, poza zaoferowaniem dzieciom i młodzieży możliwości skorzystania z pozalekcyjnych, rozwijających zajęć, położono duży akcent na rodzinę i konieczność umacniania jej podstawowych funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz na konieczność interdyscyplinarnego wsparcia rodziny w przezwyciężaniu dotyczących ją problemów, udzielanego przez funkcjonujące w Stargardzie instytucje i organizacje.

Rozdział I

Cele i założenia Programu

1. Celem strategicznym Programu „Szkoła, Rodzina, Środowisko” jest wsparcie dziecka i rodziny, służące zapobieganiu sytuacjom kryzysowym.

2. Celami szczegółowymi Programu są natomiast:

- 1) profilaktyka w dziedzinie problemów dotyczących uzależnień i przemocy poprzez stworzenie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania wolnego czasu,
- 2) zapobieganie negatywnym, aspołecznym zachowaniom uczniów,
- 3) wzmacnianie wśród dzieci i młodzieży prawidłowych norm i wartości społecznych,
- 4) zapobieganie niepowodzeniom szkolnym,
- 5) zapewnienie opieki dzieciom podczas pracy rodziców,
- 6) podnoszenie kompetencji opiekuńczo - wychowawczych rodziców,
- 7) zapewnienie wsparcia psychologicznego i terapeutycznego rodzinom,
- 8) interdyscyplinarna pomoc instytucji i organizacji w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowych dotyczących rodziny.

Rozdział II

Beneficjenci Programu

Program jest adresowany do dzieci i młodzieży oraz ich rodzin zamieszkujących na terenie miasta Stargard.

Rozdział III

Działania

1. Działania podejmowane w ramach Programu obejmują trzy obszary:

- 1) Szkołę – która pełni nie tylko funkcję dydaktyczną, ale także wychowawczą, przekazując normy i wartości społeczne, uczy komunikacji interpersonalnej i wrażliwości na drugiego człowieka,
- 2) Rodzinę – w której wychowuje się dziecko i która powinna być dla niego podstawą do kreowania własnej tożsamości i osobowości,
- 3) Środowisko – tj. wszystkie instytucje i organizacje zajmujące się pomocą rodzinom dotkniętym kryzysem.

2. Realizacja w obszarze „Szkoła” - stworzenie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego poprzez zorganizowanie na terenie szkół podstawowych różnorodnych zajęć pozalekcyjnych.

2.1. Realizacja celów Programu w niniejszym obszarze obejmuje tworzenie możliwości uczestniczenia dzieci i młodzieży w zajęciach pozalekcyjnych prowadzonych we wszystkich 11 szkołach podstawowych na terenie miasta Stargard.

W placówkach tych zapewnia się w oparciu o bazę sal lekcyjnych i obiektów sportowych funkcjonowanie powszechnie dostępnych świetlic integrująco – wspierających „Promyk”, oferujących popołudniowe zajęcia pozalekcyjne w szczególności o charakterze sportowym i rekreacyjnym oraz specjalistycznym (zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne oraz inne o charakterze terapeutycznym dostosowane do indywidualnych potrzeb dziecka) finansowane w ramach Miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Zarówno zajęcia sportowe, rekreacyjne jak i specjalistyczne mają na celu zaopiekowanie się dzieckiem, zminimalizowanie braków wychowawczych i edukacyjnych dzieci objawiających się często agresywną postawą, znalezienie alternatywy spędzania czasu wolnego po szkole w inny atrakcyjny sposób, co w rezultacie ma doprowadzić do zmniejszenia skali społecznych zachowań uczniów, agresji, wandalizmu, przestępczości wśród dzieci i młodzieży. Ww. zajęcia są elementem szerszych planów zajęć pozalekcyjnych obejmujących także zajęcia organizowane bezpośrednio przez poszczególne szkoły.

Funkcjonowanie świetlic odbywa się w godzinach popołudniowych od poniedziałku do piątku oraz w godzinach przedpołudniowych w soboty. Zakłada się, że zajęcia w świetlicach mogą odbywać się także w trakcie trwania ferii zimowych i letnich, dając dzieciom, które nie wyjeżdżają poza miasto, możliwość atrakcyjnego, alternatywnego spędzania czasu wolnego. Zajęcia prowadzone są przez nauczycieli. Koordynacja realizacji zajęć należy do koordynatorów szkolnych.

2.2. Działania podejmowane w świetlicach mogą być uzupełniane o wprowadzenie instytucji pedagoga ulicznego, którego rolą mogłoby być zachęcenie dzieci do udziału w zajęciach pozalekcyjnych. Ponadto prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, w szczególnie uzasadnionych przypadkach może odbywać się w oparciu o bazę lokalową innych podmiotów i we współpracy z nimi.

2.3. Zajęcia powyższe są częścią także innych działań kierowanych do dzieci i młodzieży, takich jak:

- 1) edukacyjne programy profilaktyczne,
- 2) wsparcie socjoterapeutyczne udzielane w szczególności w ramach świetlic i placówek wsparcia dziennego prowadzonych przez organizacje pozarządowe,
- 3) wsparcie psychologiczne i terapeutyczne udzielane dzieciom doznającym w szczególności przemocy w rodzinie.

3. Realizacja Programu w obszarze „Rodzina” – działania ukierunkowane na podnoszenie kompetencji opiekuńczo - wychowawczych rodziców.

3.1. Realizacja celów Programu w tym obszarze obejmuje w szczególności:

- 1) prowadzenie Szkoły dla Rodziców,
- 2) działalność Zespołu psychologów i terapeutów do pracy z rodziną.

3.2. Ideą Szkoły dla rodziców, prowadzonej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej jest podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców, zwłaszcza tych, którzy mają problemy w wykonywaniu swojej funkcji rodzicielskiej. Oferta uczestnictwa kierowana jest przez pedagogów szkolnych i wychowawców do rodziców dzieci uczęszczających do szkół podstawowych na terenie miasta Stargard, a także przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej do rodziców będących klientami Ośrodka.

Zajęcia prowadzone są metodami aktywizującymi w formie warsztatowej oraz w oparciu o fachową literaturę przez trenerów, przeszkolonych liderów, a także zaproszonych specjalistów. Odbywają się w małych grupach, maksymalnie do 15 osób. Zajęcia składają się z krótkich omówień i wprowadzeń tematycznych, a ich istotą są ćwiczenia i scenki. Program Szkoły dla Rodziców może ewaluować. Ważna jest też wymiana doświadczeń między uczestnikami oraz wypróbowanie nowych umiejętności zarówno w postaci zadań domowych jak i pracy indywidualnej w domu z dzieckiem.

3.3. Obok Szkoły dla rodziców w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Stargardzie funkcjonuje Zespół psychologów i terapeutów. Pracą Zespołu kieruje koordynator Zespołu z ramienia MOPS. Do kontaktu z psychologiem lub terapeutą rodziny zgłaszają pedagodzy szkolni oraz pracownicy socjalni.

Zespół obejmuje opieką rodziny pozostające w kryzysie, w tym w szczególności rodziny z problemem przemocy i uzależnień. Prowadzi wstępną diagnozę, terapię indywidualną, udziela porad, konsultacji. W razie potrzeby uczestniczy w interwencji kryzysowej. Udziela poradnictwa osobom i rodzinom przejawiającym trudności wychowawcze oraz dysfunkcje.

W ramach prowadzonej pracy stosuje elementy psychoedukacji, psychoterapii, negocjacji, mediacji i treningu motywacyjnego (np. do podjęcia terapii odwykowej). Zajmuje się także realizacją grupowych form pracy o charakterze edukacyjnym, terapeutycznym, profilaktycznym (np. uczestnicząc w realizacji Szkoły dla Rodziców, czy programu edukacyjnego dla osób uwikłanych w przemoc domową, współpracując przy organizacji obozów socjoterapeutycznych i terapeutycznych).

Ponadto w ramach pracy Zespołu psychologowie pełnią dyżury na terenie szkół, gdzie prowadzą konsultacje z uczniami, nauczycielami, rodzicami. Prowadzą także zajęcia psychoedukacyjne, zespoły wychowawcze i szkolenia.

4. Realizacja w obszarze „Środowisko” obejmuje interdyscyplinarną współpracę służb i instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny.

4.1. Realizacja celów Programu w niniejszym obszarze obejmuje:

- 1) działania pięciu Szkolnych Grup Konsultacyjnych,
- 2) działania Miejskiej Grupy Konsultacyjnej,
- 3) działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

4.2. Szkolne Grupy Konsultacyjne (SGK) działają w pięciu szkołach i obejmują swoją opieką rejon kilku szkół znajdujących się поблизу danej szkoły tj.:

- 1) Szkoła Podstawowa nr 1, Szkoła Podstawowa nr 3 z Oddziałami Mistrzostwa Sportowego,
- 2) Szkoła Podstawowa nr 5, Szkoła Podstawowa nr 9,
- 3) Szkoła Podstawowa nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi, Szkoła Podstawowa nr 4, Szkoła Podstawowa nr 11 z Oddziałami Mistrzostwa Sportowego,
- 4) Szkoła Podstawowa nr 7, Szkoła Podstawowa nr 10,
- 5) Szkoła Podstawowa nr 6, Szkoła Podstawowa nr 8.

W skład każdej z pięciu SGK wchodzi osoby z poszczególnych instytucji pracujące w danym rejonie miasta np.: pracownicy socjalni, dzielnicowi, kuratorzy, pedagodzy szkolni, pielęgniarki szkolne, funkcjonariusze Straży Miejskiej i koordynatorzy szkolni. Nad działalnością każdej Szkolnej Grupy Konsultacyjnej opiekę sprawuje tzw. koordynator szkolny, który jest odpowiedzialny także za organizację zajęć w danej szkole.

Zadaniem SGK jest w szczególności diagnozowanie problemów uzależnień i przemocy wśród rodzin dzieci uczęszczających na zajęcia do danej szkoły oraz podejmowanie działań zmierzających do kompleksowej pomocy tym rodzinom w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowej, a w szczególności dzieciom. Do ich zadań należy także prowadzenie działań profilaktycznych w tym zakresie.

SGK spotykają się, co najmniej raz na 3 miesiące oraz w razie potrzeby. Na spotkaniach członkowie SGK zajmują się m.in. opracowywaniem strategii działań dotyczących przeciwdziałania lub rozwiązywania problemów dotyczących dzieci i młodzież z ich rejonu, np. ustalają, co każda ze służb może i powinna zrobić w celu zapobiegania nadużywaniu alkoholu i narkotyków przez dzieci i młodzież.

Najważniejszym zadaniem członków SGK jest rozwiązywanie problemów konkretnych rodzin, których dzieci uczęszczają do szkół z rejonu objętego opieką danej SGK. Rodziny te (w których występują głównie problemy: ubóstwa, bezrobocia, uzależnień i przemocy) zwykle potrzebują wielokierunkowej pomocy i współdziałania wielu służb w rozwiązaniu sytuacji kryzysowych. Przyjrzenie się przez wielu specjalistów danej rodzinie, daje pełniejszy i trafniejszy obraz jej problemów i możliwości ich rozwiązania. Pozwala także na skonstruowanie skoordynowanego planu pomocy, w którym działania różnych specjalistów nie będą się powielać. Praca SGK daje pełniejszy i szybszy przepływ informacji pomiędzy służbami.

Wszystkie Szkolne Grupy Konsultacyjne pracują wg następującego modelu: opracowanie planu pomocy dziecku i rodzinie, podział zadań pomiędzy członkami zespołu oraz monitorowanie podejmowanych działań.

Przy planowaniu i realizacji określonych zadań członkowie SGK wykorzystują własne zasoby oraz ofertę specjalistycznych instytucji działających w zakresie pomocy rodzinom, w tym w szczególności:

- 1) Przychodni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia,
- 2) Stowarzyszenia MONAR,

- 3) Ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie i kobiet lub kobiet z dziećmi pozbawionych schronienia.

Członkowie Szkolnych Grup Konsultacyjnych uczestniczą także w grupach roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

4.3. Miejska Grupa Konsultacyjna (MGK) - zespół o charakterze strategicznym spotyka się z reguły raz do roku lub w razie potrzeby. W jej skład wchodzi dyrektorzy i kierownicy instytucji/organizacji, których przedstawiciele współpracują w Szkolnych Grupach Konsultacyjnych.

Zadaniem MGK jest w szczególności diagnozowanie problemów uzależnień i przemocy w mieście oraz podejmowanie działań zmierzających do ich rozwiązywania, zwłaszcza, jeżeli dotyczą one dzieci i młodzieży. Działalność MGK ma jednak jeszcze jeden podstawowy aspekt, jakim jest udział w niej osób sprawujących funkcje kierownicze w instytucjach pomagających rodzinom i możliwość ich wpływu na taką organizację pracy swoich pracowników, która może ułatwić i usprawnić pomoc rodzinom znajdującym się w sytuacji kryzysowej.

4.4. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie podejmuje działania mające na celu pomoc rodzinom z problemem przemocy. Zespół funkcjonuje w oparciu o ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015, poz. 1390) oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245).

Za obsługę techniczną – organizacyjną Zespołu odpowiedzialny jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie.

Tryb i sposób powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Stargardzie, a także szczegółowe warunki jego funkcjonowania określa stosowna uchwała Rady Miejskiej w Stargardzie.

Rozdział IV

Finansowanie Programu

1. Źródłem finansowania Programu są środki budżetu Miasta, w tym w szczególności środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

2. Pokrycie wydatków związanych z realizacją Programu mogą stanowić także środki pozabudżetowe, takie jak np.: fundusze unijne, dotacje z fundacji, dotacje z budżetu państwa.

Rozdział V

Realizacja i koordynacja Programu

1. Wdrażanie realizacji Programu należy do Prezydenta Miasta Stargard.

2. Podmiotami bezpośrednio realizującymi Program są Szkoły oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie.

3. Partnerami w realizacji Programu mogą być wszystkie działające na terenie Stargardu instytucje i organizacje zajmujące się pomocą rodzinom pozostającym w sytuacji kryzysowej, w tym w szczególności te, których przedstawiciele wchodzi w skład Szkolnych Grup Konsultacyjnych oraz tworzą Zespół Interdyscyplinarny.

Rozdział VI

Oczekiwania związane z realizacją Programu

Podstawowe oczekiwania związane z realizacją Programu to przede wszystkim:

- 1) poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży,
- 2) poprawa funkcjonowania rodziny,
- 3) zminimalizowanie rozmiaru zachowań negatywnych dzieci i młodzieży,
- 4) poprawa sytuacji rodzin dysfunkcyjnych będących w kryzysie,
- 5) eliminowanie czynników sprzyjających wykluczeniu rodzin.